

Αναμάρτητοι και λίθοι

Τα τείχη έμοιαζαν με βρεγμένα βράχια στο φως του μεσημβρινού ήλιου. Άστραφταν σαν να κυλούσε πάνω τους νερό. Οι στρογγυλές ασπίδες των σκοπών στις πολεμίστρες θύμιζαν πεταλίδες κολλημένες σφιχτά στην πέτρα. Κάπου κάπου τις έβλεπε να κουνιούνται λίγο, να λαμποκοπούν αντανακλώντας κάποια ηλιαχτίδα κι ύστερα να μένουν ακίνητες ξανά.

Όσο προχωρούσε τόσο τον απόδιωχνε η πόλη, κι όσο τον απόδιωχνε τόσο εκείνος συνέχιζε να την πλησιάζει, σχεδόν πεισματικά. Το ένιωθε ότι τον μισούσε όπως τη μισούσε κι αυτός. Μπορούσε να νιώσει το μίσος της ν' αναβλύζει από κείνα τα γκρίζα ιδρωμένα τείχη. Όμως δε σταμάτησε το βήμα του· ήξερε ότι αν το έκανε δε θα έβρισκε τη δύναμη να το ξαναρχίσει. Τώρα που είχε αφήσει πίσω τον Ποταμό Όχμα και τη Νέα Γέφυρα, όλα του φαίνονταν οικεία σαν να 'ταν μόλις χτες. Μέσα στο ανοιξιάτικο χορτάρι τα πόδια του πατούσαν πια σε μονοπάτια γνώριμα, σε δρόμους γνωστούς, και τα μάτια του αναγνώριζαν δέντρα και λοφίσκους, ορόσημα της παιδικής του ηλικίας. Κάθε βήμα του γέμιζε το μυαλό με μνήμες, δεκάδες μνήμες μαζί, ρόγες από σταφύλια σκορπισμένες με το κόψιμο του τσαμπού, άλλες λιωμένες και ποδοπατημένες κι άλλες ακόμα ακέραιες, τόσες μνήμες που είχε παρατηθεί πια από την προσπάθεια να τις απωθήσει και να τις ξεχάσει.

Αισθάνθηκε ναυτία, στιγμιαία ευτυχώς, που πέρασε γρήγορα χωρίς να του φέρει εμετό. Συνηθισμένος στα επεισόδια αυτά, δεν την άφησε να τον σταματήσει. Βράδυνε λίγο το βήμα του. Είχαν αρχίσει να πληθαίνουν οι ναυτίες το τελευταίο δεκαήμερο επαληθεύοντας τις προβλέψεις του αδερφού Λήμμικ. Είχαν γίνει σχεδόν καθημερινές και μακρύτερες σε διάρκεια. Όλα έδειχναν ότι ο μοναχός είχε δίκιο στη διάγνωσή του. Ακόμα και χωρίς την κούραση και την ταλαιπωρία του ταξιδιού, ο χρόνος που του απόμενε ήταν λιγοστός. Κάθε βράδυ και κάθε πρωινό τον έφερναν όλο και πιο κοντά στο τέλος. Και από τη μέρα που είχε αφήσει το μοναστήρι είχαν περάσει ήδη δυο βδομάδες.

Δυο βδομάδες από τις τελευταίες του.

Ακόμα δεν είχε καταφέρει να εξηγήσει στον εαυτό του τον πραγματικό

λόγο της επιστροφής. Ακόμα δεν είχε καταλάβει τι ακριβώς ζητούσε από κείνο το ταξίδι, τι περίμενε να βρει, τι ήθελε από κείνα τα τείχη που υψώνονταν εμπρός του και που την τελευταία φορά είχαν βγάλει νύχια και δόντια εναντίον του, που τον είχαν αποβάλει από τα σπλάχνα τους σαν τερατογέννημα. Δέκα μέτρα πάχος είχαν, σκληρή πέτρα ως τον ουρανό, και η πόλη μέσα τους λούφαζε σαν σαλιγκάρι στο κέλυφός του και στο σάλιο του. Βαγιαμόρεν, η πρωτεύουσα του Μολχισόρο και της Βαν-Αξεάν, η πολιτεία των πολιτειών και του Μεγάλου Αρχιερέα Ζεσπίλκα, του Ιερού Ναού Σελέτικ και του ιερατείου του Γκνοφόσιρ. Η πόλη που το όνομά της προκαλούσε θαυμασμό και τρόμο. Το κέντρο του κόσμου που εξουσίαζε απ' άκρη σ' άκρη την ήπειρο της Νεβάντε, όλα τα βασιλεια και τα πριγκιπάτα της, που κρατούσε στη χούφτα της όλους τους άρχοντες και τους ηγεμόνες από τη Δρακοθάλασσα στο Βορρά μέχρι το Σαγάριο Πέλαγος στο Νότο και από τα Κόκκινα Δάση της Ανατολής έως τη Θάλασσα της Γραφειΐλδε στη Δύση. Ναυτία του ήρθε ξανά, αυτή τη φορά όμως ήταν άλλο εκείνο που την είχε προκαλέσει. Στάθηκε κι έσκυψε κάτω κρατώντας την ανάσα του. Ο σπασμός του στομαχιού του έφτασε μέχρι το φάρυγγά του κι αισθάνθηκε ότι όλα του τα σωθικά ήταν έτοιμα να τιναχτούν έξω. Του φάνηκε ότι ο αέρας βρωμούσε καμένο κρέας.

Ένα κάρο φορτωμένο άχυρο τον προσπέρασε, με δυο μαύρα βόδια να το τραβάνε και με τους τρεις άντρες πάνω του να τον κοιτάνε με αγριεμένες μούρες για ώρα, μέχρι που δε γινόταν να κρατήσουν άλλο τα κεφάλια τους στραμμένα πίσω. Στράφηκε από την άλλη κρύβοντας την αριστερή πλευρά του προσώπου του. Δεν τους ανταπέδωσε το βλέμμα, είχε μάθει να μην κοιτάζει πια τους ανθρώπους στα μάτια.

Το είχε συνηθίσει.

Από το Αστέρι και πέρα, στο σημείο διασταύρωσης όλων των δρόμων που οδηγούσαν στη Βαγιαμόρεν, ο κόσμος πλήθαινε καθώς κατευθυνόταν προς την πύλη. Φιγούρες εμφανίζονταν από δω κι από κει. Άνθρωποι από κάθε μέρος της επικράτειας, από κάθε πόλη και χωριό της χώρας, κάθε ηλικίας και κοινωνικής τάξης, όδευαν προς την πρωτεύουσα, ο ένας πίσω από τον άλλο. Άντρες, γυναίκες, νέοι, γέροι, σε υποζύγια ή αμάξια ή πεζή, ανηφόριζαν και περνούσαν κάτω από τα θεόρατα τείχη με προορισμό τη δοξασμένη πολιτεία και χάνονταν στο εσωτερικό της. Συνερχόμενος σιγά σιγά από την αδιαθεσία του, προχώρησε λίγο ακόμα μέχρι το Αστέρι και στάθηκε να κοιτάξει από μακριά. Τα ακριανά δέντρα του δάσους έριξαν πάνω του τη σκιά τους σαν να 'θελαν να τον κρύψουν από οποιαδήποτε ματιά. Ακούμπησε κάτω το σάκο

του και ασυναίσθητα κατέβασε λίγο τα μαλλιά του με το χέρι του έτσι ώστε να σκεπάζουν τον αριστερό του κρόταφο.

Πάνω στις πολεμίστρες οι σιδερένιες πεταλίδες γυάλισαν πάλι.

Είκοσι πύλες είχε η Βαγιαμόρεν περιμετρικά του τείχους της και όλες είχαν τη μορφή κεφαλιού· του κεφαλιού του Θεού Γκνοφόσιρ. Γι' αυτό και λεγόταν Εικοσικέφαλη Πόλη. Κάθε πύλη ήταν χτισμένη στο σχήμα ενός τεράστιου ανθρώπινου κεφαλιού. Είχε μέτωπο, μαλλιά, μάγουλα, μάτια, μύτη και στόμα που άνοιγε κι έκλεινε με σιδερένιες πόρτες, σχεδιασμένες έτσι ώστε να μοιάζουν με δόντια. Μέχρι και ρουθούνια είχε, μέχρι κι αυτιά και βλέφαρα. Και μόνο το αντίκρισμά τους ήταν τρομαχτικό. Από τα είκοσι πρόσωπα του Θεού, τα δέκα ήταν είσοδοι και τα άλλα δέκα εξοδοι· δεν μπορούσες να μπεις και να βγεις από την ίδια πόρτα. Καθεμιά απ' αυτές ήταν τόσο αριστοτεχνικά σμιλεμένη που έμοιαζε ολοζώντανη, έτοιμη να μιλήσει στο λαό, ενώ όλες βρίσκονταν σε στρατηγικά σημεία ως προς τη θέση της πόλης στο χάρτη, λες και τα είχε επιλέξει ο ίδιος ο Γκνοφόσιρ για να μπορεί να βλέπει μέσα από κείνα τα πέτρινα μάτια προς κάθε μεριά του ορίζοντα. Από τις κορυφές τους ήταν ορατός ο Ποταμός Όχμα και το Δάσος Λόρογκ, φαίνονταν τα Μακάρια Όρη πέρα στο Βορρά, πάντα χιονισμένα και γεμάτα χαράδρες, τα ανατολικά χωριουδάκια και ο Κάμπος της Σάλκα-Γόρα, και όλα τα λιβάδια στο Νότο μέχρι τους Λόφους του Μάρμα που έκρυβαν πίσω τους τη θάλασσα. Το Γλυκολίμανο δε διακρινόταν γιατί ήταν ακόμα πιο κάτω μέσα στον όρμο, αλλά ο δρόμος που ερχόταν από κει ήταν ο ίδιος που έστριβε κι ανέβαινε τους λόφους κι έτσι το λιμάνι βρισκόταν κι εκείνο κάτω από το άγρυπνο μάτι του Θεού. Και πάνω από κάθε πύλη υπήρχε μια τεράστια ολόχρυση καμπάνα που κάθε πρωί χτυπούσε αναγγέλοντας τον ερχομό του ήλιου. Ο ήχος απ' όλα εκείνα τα σήμαντρα που καλωσόριζαν την καινούργια μέρα στο όνομα του Γκνοφόσιρ ήταν τόσο δυνατός που ακουγόταν χιλιόμετρα μακριά. Τον είχαν ξυπνήσει το ίδιο εκείνο πρωί και τον είχαν κάνει να τιναχτεί από τον ύπνο του σαν να τον είχε κλοτσήσει κάποιος στο κεφάλι. Αναρωτήθηκε πώς μπορούσε παλιότερα να τις υπομένει καθημερινά χωρίς να τον ενοχλούν, πώς μπορούσε να τις ακούει να βουίζουν κάθε χάραμα σαν ένα βάνουσο προσκλητήριο στο καταναγκαστικό έργο της υπηρεσίας του Θεού. Τώρα οι καμπάνες αυτές, προστατευμένες μέσα στους πυργίσκους τους, ήταν βουβές. Περίμεναν να έρθει το επόμενο πρωί για να ουρλιάξουν πάλι την καθημέρα τους.

Κοίταξε την πύλη ξανά. Ακόμα δεν τον είχε μυριστεί. Στεκόταν αρκετά μακριά ώστε να μη φτάνει η μυρωδιά του στα ρουθούνια της. Τα άψυχα μάτια της απარიθμούσαν σχολαστικά το λαό της. Πόσα κεφάλια αντρικά και πόσα

γυναικεία. Πόσα κεφάλια νεαρά και πόσα γερασμένα. Πόσα παιδιά, πόσα κάρα, πόσα ζωντανά. Κοίταζε και καταμετρούσε αδιάκοπα και λογάριαζε από μέσα της.

Είσοδοι και έξοδοι περιμετρικά του τείχους και εναλλάξ η μία μετά την άλλη, τα πέτρινα πρόσωπα του Γκνοφόσιρ ήταν οι μόνοι τρόποι διασύνδεσης της Βαγιαμόρεν με τον υπόλοιπο κόσμο. Μόνο απ' αυτές τις πόρτες μπορούσε κανείς να μπει και να βγει. Και φυλάγονταν όλες τους σαν πραγματικά φρούρια. Ο έλεγχος των νεοφερμένων που φιλοδοξούσαν να διαβούν τον καστρότοιχο και να προχωρήσουν στο εσωτερικό της μεγαλειώδους πολιτείας ήταν παρομιώδης σε όλη τη Νεβάντε. Από κόσκινο έπρεπε να περάσει όποιος ήθελε να πάρει άδεια εισόδου και οι κανονισμοί του ιερατείου απαιτούσαν λεπτομερή εξέταση του κάθε ταξιδιώτη. Αυστηρότατες οδηγίες είχαν δοθεί στους υπεύθυνους γι' αυτή τη δουλειά που εκτελούνταν κατά γράμμα. Μπροστά από κάθε πύλη υπήρχε φυλάκιο και ολόκληρο στρατιωτικό κλιμάκιο για τη διατήρηση της τάξης και τον έλεγχο των εισερχομένων. Οι χρυσοκάστανες στολές των φρουρών με τα χαρακτηριστικά μυτερά κράνη διακρίνονταν ολόκληρα από κείνη την απόσταση.

Τους έβλεπε που στέκονταν με τα δόρατα στα χέρια γύρω από το πλήθος που στριμωχνόταν στην ουρά για να περάσει την πύλη. Έμοιαζαν με τσοπανόσκυλα που οδηγούν γαβγίζοντας το κοπάδι των προβάτων μέσα στη στήνη. Στάθηκε λίγο παρατηρώντας τους σαν να διάβαζε τη συμπεριφορά τους, σαν να υπενθύμιζε στον εαυτό του κάτι. Τους έβλεπε να μιλάνε μεταξύ τους καχύποπτα, να φωνάζουν διαταγές, να τραβάνε έξω από το μπουλούκι των οδοιπόρων διάφορους και να τους κυκλώνουν κάνοντας ερωτήσεις, ν' αρπάζουν σακίδια και σεντούκια και να τα ψάχνουν αδειάζοντάς τα και μετά να τα ξαναγεμίζουν όπως όπως και να τα επιστρέφουν στους κατόχους τους, να χώνονται μέσα στον κόσμο και να κοιτάζουν γύρω τους εξεταστικά. Είδε δυο τρεις απ' αυτούς να σπρώχνουν επιτακτικά κάποιους από τους ηλικιωμένους, παροτρύνοντάς τους να βιαστούν για να μη συνωστίζονται οι υπόλοιποι πίσω τους. Οι ρόδες των καροτσιών έτριζαν ρυθμικά καθώς στραβοανέβαιναν την ανηφοριά ίσια προς το ανοιχτό στόμα του Γκνοφόσιρ, τον προστάτη της ειρήνης και της ασφάλειας όλου του κόσμου, τον Θεό της δικαιοσύνης και της ευημερίας και παντοτινό φρουρό ολόκληρου του σύμπαντος. Τα άλογα, τα γαϊδούρια και τα βόδια έφαγαν κάμποσα χτυπήματα από τα αφεντικά τους προκειμένου να προχωρήσουν γρηγορότερα, και ορισμένα χλιμίντρισαν ή μουγκάνισαν δείχνοντας την εξάντλησή τους. Μερικοί γονείς σήκωσαν τα μικρότερα παιδιά στην αγκαλιά τους για να μην καθυστερεί εξαιτίας τους η

πομπή. Τα έμπερα μάτια των στρατιωτών περνούσαν πάνω από τα πρόσωπα των αφιχθέντων διεισδυτικά, παρατηρώντας κάθε λεπτομέρεια και ελέγχοντας οτιδήποτε έβρισκαν ασυνήθιστο. Θα 'λεγε κανείς ότι η πόλη ήταν δική τους, ότι τους ανήκε, και ότι είχαν το δικαίωμα ν' αποφασίσουν ποιος θα έμπαινε σ' αυτή και ποιος θα έμενε έξω. Θα 'λεγε κανείς ότι την είχαν χτίσει με τα ίδια τους τα χέρια.

Ευχήθηκε να γινόταν να έπεφτε το τείχος και να τους πλάκωνε.

Γύρισε και κοίταξε τον ήλιο θαμπωμένος. Αναρωτήθηκε πού είχαν πάει ξαφικά όλα εκείνα τα πρωινά σύννεφα. Όταν είχε ξυπνήσει, τα πάντα εκεί ψηλά ήταν γεμάτα βαμβάκι. Τώρα ο ουράνιος θόλος εκτεινόταν πάνωθεν του σαν γαλάζιο σεντόνι, χωρίς μία νεφελένια τσάκιση. Το φως της ημέρας ήταν τόσο λαμπερό που οι σκιές είχαν σχεδόν εξαφανιστεί, είχαν γίνει ένα με τα σώματά τους. Χρώμα και ολόκαθαρος αέρας παντού, η πλάση φλεγόταν από τις ηλιαχτίδες. Το πράσινο της χλόης ήταν στ' αλήθεια πράσινο, το γαλάζιο του ουρανού ήταν στ' αλήθεια γαλάζιο, τα μαλλιά του ήταν όντως καστανά όπως και τα μάτια του, όλα ήταν όπως ακριβώς έπρεπε να είναι. Κανένα γκριζάρισμα, καμία θολούρα πουθενά. Καμία λεπτομέρεια δε θα ήταν δυνατό να περάσει απαρατήρητη μέσα σ' εκείνη την ηλιοφάνεια.

Άγγιξε πάλι με τα δάχτυλά του τον αριστερό του κρόταφο και ξανακοίταξε προς το πέτρινο πρόσωπο.

Μια ιδέα ήταν να περιμένει μέχρι να σουρουπώσει, στο λυκόφως όλα είναι λιγότερο ευδιάκριτα. Το βράδυ, την τελευταία στιγμή πριν κλείσουν οι πύλες, τότε που θα είχε πέσει το σκοτάδι, οι πιθανότητες να πάει κάτι στραβά θα ήταν πολύ λιγότερες. Λίγο πριν από το τέλος της βάρδιας τους, όταν θα κόντευαν πια να σχολάσουν, οι φρουροί που τώρα έδειχναν τέτοιο ζήλο στην εκτέλεση των καθηκόντων τους θα ήταν πια κουρασμένοι και πεινασμένοι και δε θα έβλεπαν την ώρα να πάνε στα σπίτια τους. Η προσοχή τους θα είχε διασπαστεί, η παρατηρητικότητά τους θα είχε μειωθεί και τη θέση τους θα είχε πάρει η ανία. Από την άλλη, όμως, τώρα ήταν η ώρα που ο κόσμος ήταν περισσότερος, που ο συνωστισμός ήταν μεγαλύτερος, που μέσα σ' εκείνο το πλήθος θα μπορούσε να κρυφτεί. Όλοι αυτοί που ανηφόριζαν προς την πόλη σαν σειρά από κάμπιες, όλες αυτές οι φωνές και οι κρότοι και η βαβούρα θα τον κάλυπταν, θα λειτουργούσαν προς όφελός του. Με λίγη τύχη κανένας δε θα τον ξεχώριζε. Αργότερα, μετά τη δύση του ήλιου, μπορεί η κίνηση να έπεφτε πολύ και μπορεί να μην εμφανιζόταν κανένας άλλος που να 'θελε να περάσει την πύλη. Και τότε θα αναγκαζόταν να το κάνει μόνος του, πράγμα που ήξερε ακριβώς πώς θα κατέληγε.

Δάγκωσε το μάγουλό του από μέσα στραβώνοντας το στόμα του. Ούτε η μία επιλογή ήταν ιδιαίτερα ελκυστική ούτε η άλλη. Έψαξε στο νου του για κάποια τρίτη ιδέα που να πληρούσε περισσότερο τα κριτήρια ασφαλείας, αλλά δε βρήκε. Τα γόνατα και οι κνήμες του πονούσαν από την πεζοπορία κι ένιωσε ότι το μόνο που ήθελε ήταν να πέσει και να κοιμηθεί. Εκείνη τη στιγμή μπορούσε να ξαπλώσει στο χόμα με το σάκο του για μαξιλάρι και να τον πάρει ο ύπνος κατευθείαν. Η ανορεξία, σημάδι της αρρώστιας όπως είχε υπογραμμίσει ο αδερφός Λήμμικ, τον έκανε να μην αισθάνεται καθόλου πείνα κι ας είχε να φάει από το προηγούμενο βράδυ. Επίγνωση είχε μόνο για την κούρασή του και για το βάρος του κορμιού του που όλο και μεγάλωνε. Αισθανόταν σαν κάποιος να του είχε κόψει τα πόδια και τα χέρια και να του είχε βάλει άλλα, σιδερένια, τόσο βαριά που κόντευαν να τον ρίξουν στη γη. Αφού όμως ήταν όλα προδιαγεγραμμένα δεν είχε τίποτα να χάσει. Δεν υπήρχε κανένας λόγος δισταγμού. Τι έξι μήνες, τι έξι ώρες, τι έξι λεπτά; Ποιον κοροΐδευε έτσι όπως στεκόταν εκεί πέρα; Ως τότε πίστευε ότι θα κατάφερνε να κοροΐδευει τον εαυτό του και να αρνείται την αλήθεια; Τι φοβόταν και δεν προχωρούσε, τι ήταν αυτό που ήταν ικανό να τον φοβίσει και που δεν τον είχε ήδη βρει;

Κάποτε, είχε δει μια κότα σφαγμένη να τρέχει στο δρόμο ακέφαλη, με τα φτερά της όρθια νομίζοντας ότι μπορούσε να γλιτώσει το θάνατο.

Σήκωσε το σάκο του, τον έριξε στον ώμο του κι άρχισε ν' ανεβαίνει το δρόμο προς την πύλη. Το μονοπάτι ήταν χαραγμένο από τις ρόδες δεκάδων καροτσιών και χιλιάδες άλλες πατημασιές ενώθηκαν με τις δικές του. Βγαίνοντας από τις σκιές του δάσους, ένιωσε τα ζεστά χέρια του ήλιου να χαϊδεύουν τον αυχένα και την πλάτη του. Άφησε πίσω του το Αστέρι κι ανακατεύτηκε με το υπόλοιπο συνονθύλευμα που τραβούσε μαζικά προς τα πάνω σαν σε λαϊκό προσκύνημα. Πλησίασε κι άρχισε να τους ακολουθεί. Ταξιδιώτες, παλινοστούντες και πρωτόφερτοι από μακρινές περιοχές, έμποροι καιπραματευτάδες, πιστοί από κάθε γωνιά της χώρας που έρχονταν να επισκεφτούν τον Σελέτικ και να αφιερώσουν χρυσά και αργυρά αναθήματα, ξυλοκόποι με τα τσεκούρια τους και ψαράδες με τα δίχτυα τους και κυνηγοί κι αγρότες που γύριζαν σπίτι απ' τη δουλειά τους έξω από την πόλη, πλούσιοι και φτωχοί τον περιτριγύρισαν σέρνοντας πίσω τους μπαγκάζια και παιδιά, κρατώντας μπαστούνια για να στηρίζονται στην ανηφόρα, άνθρωποι που τον έκρυσαν στην ανωνυμία τους χωρίς να του δώσουν σημασία. Ένιωσε ότι δεν ήταν παρά ένας κόκκος άμμου σε μια ολόκληρη αμμουδιά, μια ελάχιστη σταγόνα νερού στο πέλαγος του κόσμου.

Όσο ανέβαινε τόσο τα τείχη κατέβαιναν, φανερώνοντας το κολοσσιαίο μέγεθός τους, σκιάζοντας τον ήλιο πάνωθό του· καθόλου τυχαίο αφού τα είχε φτιάξει με το άγιο χέρι του ο ίδιος ο Θεός. Δε θα μπορούσαν να επιδεικνύουν τίποτα λιγότερο από την απόλυτη κυριαρχία. Ένωσε τα σκληρά εκείνα μάτια να τον κοιτάζουν ολόγεια κάτω από τα χοντρά πέτρινα φρύδια τους, σαν να τον ξεχώριζαν μέσα στο λεφούσι· αυτός δεν άντεξε να τα κοιτάξει περισσότερο από μια στιγμή. Μέσα από τα σιδερένια δόντια της πύλης δε διακρινόταν τίποτα περισσότερο από μια σκοτεινή θολωτή στοά που έστριβε αμέσως προς τα δεξιά και χανόταν σκεπάζοντας επιμελώς το εσωτερικό της Βαγιαμόρεν πίσω από τον τοίχο της. Ήξερε ακριβώς σε ποιο σημείο, σε ποια γειτονιά θα τον έβγαζε αν κατάφερνε να τη διαβεί. Ήξερε κάθε οδό, κάθε σπίτι και κάθε γωνιά εκείνης της πεντάμορφης πόλης, την ήξερε σαν ερωμένη κι ας του κρυβόταν τώρα υποκριτικά πίσω από το πέτρινο πέπλο της και καμωνόταν ότι δεν τον γνώριζε. Για μια ακόμα φορά του φάνηκε ότι ο αέρας μύριζε καμένο κρέας, ήξερε όμως ότι δεν ήταν παρά ένα παιχνίδι του μυαλού του που σιχαινόταν εκείνο το μέρος όσο κανένα άλλο στον κόσμο. Μνήμες άρχισαν να πετάγονται πάλι μέσα του σαν αγκάθια, σαν μικρά μικρά αγκάθια από κείνα που χώνονται στο δέρμα και δε βγαίνουν με τίποτα και πονούν απίστευτα πολύ. Που όσο πιο πολύ τα πιέξεις για να τα βγάλεις τόσο πιο βαθιά μπαίνουν και τόσο πιο πολύ ματώνουν, και χρειάζεσαι βελόνα για να τα ξεγαντζώσεις από κει που έχουν χωθεί. Τέτοιες μνήμες άρχισαν να πλημμυρίζουν το νου του καθώς προχωρούσε· και πάνω στο ιερό τείχος η πελώρια χρυσή καμπάνα άστραφτε αδιάφορη σαν να μην καταδεχόταν να στραφεί να τον κοιτάξει. Προχώρησε λίγο ακόμα, κάποιος του πάτησε το πόδι ενώ τον προσπερνούσε, ούτε συγγνώμη δεν του ζήτησε. Κάποιος άλλος τον σκούνησε δυνατά με τον αγκώνα του, ούτε εκείνος όμως στάθηκε να απολογηθεί. Όλο και περισσότερο στριμωχνόταν ο κόσμος γύρω του, καθώς ο δρόμος στένευε προς την είσοδο, την ίδια στιγμή που οι σπρωξιές και τα ποδοπατήματα έδιναν κι έπαιρναν. Με την άκρη του ματιού του διέκρινε τους πρώτους στρατιώτες να στέκουν λίγα μέτρα παραπέρα στα δεξιά του. Κοιτούσαν διερευνητικά την πομπή σιγομιλώντας μεταξύ τους, με τα χέρια τους στηριγμένα στις λαβές των σπαθιών τους. Το ιερό έμβλημα της Βαγιαμόρεν, η Χρυσή Αλεπού, ήταν κεντημένη στο στήθος τους ως ένδειξη εξουσίας. Έσκυψε το κεφάλι του καθώς περνούσε από μπροστά τους, στρίβοντάς το συγχρόνως προς την άλλη μεριά. Την προσοχή τους τράβηξε μια νεαρή μελαχρινή ταξιδιώτισσα και, ενώ σχολίαζαν χαμογελώντας το στήθος της που διαγραφόταν κάτω από το ξεθωριασμένο της φόρεμα, εκείνος μπόρεσε να προσπεράσει

απαρατήρητος. Τους άκουσε να γελάνε δυνατά πίσω του. Γραβήχτηκε λίγο πιο αριστερά για να αποφύγει τις ρόδες μιας καρότσας που είχε αποφασίσει να επιταχύνει απότομα, και συνέχισε το δρόμο του προσπαθώντας να μένει καλυμμένος πίσω από δύο γεροδεμένους άντρες που τον έκρυβαν με το μπόλι τους. Βιαστικά, διόρθωσε πάλι εκείνη την τούφα των μαλλιών του προς τα κάτω, σαν να 'θελε να την κολλήσει στο δέρμα του.

Η πύλη ακόμα δεν τον είχε μυριστεί. Μάλλον η μυρωδιά του είχε ανακατευτεί με όλες τις υπόλοιπες και δεν ξεχώριζε ανάμεσά τους. Ή, ίσως, κρατούσε τη μύτη της κλειστή με σιχαμάρα για να μη μυρίζει καμία ποταπή ανθρώπινη μυρωδιά.

Προσπέρασε τρεις ακόμα στρατιώτες χωρίς να κινήσει το ενδιαφέρον τους· το φτωχικό παρουσιαστικό του, το ταπεινό περπάτημά του και το ανδρικό φύλο του έκαναν τα επιθεωρητικά βλέμματα να περνάνε από πάνω του αδιάφορα, σαν να 'ταν ένας ακόμα από τους εκατοντάδες αδέκαρους που δεν είχαν στον ήλιο μοίρα και περνούσαν καθημερινά τις πύλες ερχόμενοι για να βρουν την τύχη τους πίσω από τα τείχη της Εικοσικέφαλης Πόλης. Ήταν ένα συνηθισμένο θέαμα. Όσο κι αν καυχόταν για τον πλούτο της η Βαγιαμόρεν, όσο ξακουστή κι αν ήταν στα πέρατα της Νεβάντε για την ευημερία και τη χλιδή της, δεν έπαυε να 'ναι σαν όλες τις άλλες πολιτείες που έκρυβαν κάτω από το χαλί της ιστορικής ομορφιάς τους αναρίθμητες ιστορίες φτώχειας και κακομοιριάς. Υπήρχαν στην ευλογημένη πόλη και ζητιάνοι και άστεγοι και ένα σωρό ξένοι που κατέφθαναν από άλλα μέρη τις χώρας με τις τσέπες άδειες ελπίζοντας σε μια καλύτερη ζωή. Πολλοί έμεναν για ένα διάστημα εκεί κι ύστερα ξανάφευγαν απογοητευμένοι κι ακόμα πιο απελπισμένοι από πριν. Κανείς δε μάθαινε ποτέ πού πήγαιναν μετά.

Ο σάκος του κρεμόταν βαρύς στον ώμο του. Δεν είχε παρά ελάχιστα πράγματα μέσα, κι όμως του φαινόταν ασήκωτος σαν να 'ταν ολόκληρο σεντούκι. Η ασθένεια είχε κάνει το άλλοτε δυνατό και σφριγηλό κορμί του αδύναμο σαν ξερόχορτο. Ήδη οι ανάσες του είχαν αρχίσει να γίνονται πιο γρήγορες, λαχάνιαζε πολύ εύκολα τώρα πια. Το καταλάβαινε κι ο ίδιος ότι δεν είχε τις παλιές του αντοχές. Συνέχισε ν' ακολουθεί τους δύο μπροστινούς του από κοντά, όσο πιο κοντά γινόταν. Κόντευε να φτάσει τώρα, είχε πλησιάσει πάρα πολύ, λίγο ακόμα και θα έμπαινε στο τεράστιο πέτρινο στόμα. Λίγο ακόμα και θα περνούσε κάτω από τα μυτερά σιδερένια δόντια που έστεκαν ακίνητα από πάνω του. Θα 'λεγες ότι ο Θεός όλον αυτό τον κόσμο τον κατάπινε, λίγο λίγο τον ρουφούσε μέσα του και τον έβαζε στην κοιλιά του. Γύρω γύρω, σε όλο το μήκος του τείχους, από τα δέκα κεφάλια του κατάπινε κι από τα άλλα

του δέκα ξερνούσε. Δύο φρουροί τον σκούνησαν δυνατά καθώς ορμούσαν μέσα στο πλήθος, χώθηκαν στο κέντρο της πομπής, σταμάτησαν δυο άντρες κι άρχισαν να τους τραβούν στην άκρη με προσταγές· εκείνοι δεν τόλμησαν ν' αντισταθούν. Τους ακολούθησαν υπάκουα χωρίς να πούνε λέξη. Οι στρατιώτες βάλθηκαν να τους κάνουν ερωτήσεις και να ψάχνουν τα πράγματά τους χωρίς την παραμικρή εξήγηση· όλος ο υπόλοιπος κόσμος συνέχισε το δρόμο του σαν να 'ταν όλα αυτά απόλυτα φυσιολογικά. Αποτράβηξε κι εκείνος το βλέμμα του εξακολουθώντας την πορεία του σαν να μην είχε προσέξει τίποτα. Μετρούσε κάθε του βήμα με το βλέμμα καρφωμένο στις μπότες του, νιώθοντας το τείχος να έρχεται κοντά του και να ψηλώνει ολοένα, σαν να ξεδιπλωνόταν μέσα από τη γη, σαν να φύτρωνε μέσα από το ίδιο το χώμα. Έμοιαζε τώρα ότι έφτανε μέχρι τον ουρανό. Δε σήκωνε τα μάτια του να το κοιτάξει, μην τυχόν κι εκείνο τον αναγνώριζε. Λίγο ακόμα και θα τα κατάφερνε, θα πετύχαινε, λίγο ακόμα και θα έμπαινε στην πόλη ξεφεύγοντας οριστικά από το πανοπτικό του μάτι.

Και δε θα του είχαν μείνει παραπάνω από δέκα μέτρα μέχρι την πύλη, όταν ξαφνικά ακούστηκε από αριστερά του μια δυνατή φωνή:

«Ε, για έλα δω εσύ! Για έλα δω, σταμάτα!»

Στράφηκε απότομα συνειδητοποιώντας ότι η διαταγή ήταν για κείνον. Το κατάλαβε από ένστικτο, δεν πρόλαβε όμως να κάνει την παραμικρή κίνηση. Ήταν τόσο μαζεμένο το πλήθος ολόγυρά του, τόσο κολλημένο, που του έκλεινε κάθε τρόπο διαφυγής. Δεν πρόλαβε να σκεφτεί· ένας μεγαλόσωμος φρουρός όρμησε τρέχοντας προς το μέρος του, άνοιξε δρόμο με αγκωνιές μέσα από τον κόσμο, τον έφτασε, τον άρπαξε με μια επιθετική κραυγή και τον γύρισε προς τα πίσω, προς τους υπόλοιπους που ανέβαιναν αργά κι είχαν αρχίσει τώρα να κοντοστέκονται απορημένοι. Μια δεύτερη κραυγή βγήκε από τα χείλη του, με μια απίστευτη αγανάκτηση σαν κάτι να του είχε προκαλέσει ξέφρενο θυμό. Τον έσφιξε τόσο δυνατά με τα μπράτσα του που του έκοψε την ανάσα κι ύστερα με μια απότομη κίνηση τον έπιασε από τα μαλλιά και του γύρισε το κεφάλι προς τα πάνω, ξεσκεπάζοντας σε κοινή θέα τον αριστερό του κρόταφο.

«Εξόριστος!» φώναξε με όλη του τη δύναμη κοιτάζοντας συγχρόνως προς κάθε μεριά. «Εξόριστος!»

Τον γύρισε δεξιά κι αριστερά για να τον δουν όλοι και μετά τον έσπρωξε μακριά του σαν να μην άντεχε να τον αγγίζει άλλο, σαν να του έκαίγε τα χέρια· η σπρωξιά τον έκανε να παραπατήσει. Μονομιάς άνοιξε γύρω του ένας τεράστιος κύκλος· σταμάτησε κάθε κίνηση προς την πύλη, τα κάρτα στάθηκαν,

τα ζώα ακινητοποιήθηκαν, τα παιδιά βουβάθηκαν και όλοι τραβήχτηκαν τρία μέτρα πίσω αφήνοντάς τον μόνο του μες στη μέση.

Έπαψε κάθε φωνή κι όλα απόμειναν ακίνητα σαν παγωμένα. Για μερικές στιγμές δεν ακουγόταν ούτε ψίθυρος. Ήταν σαν να είχαν γίνει όλοι τους αγάλματα. Στέκονταν ολόγυρά του και κανένας δεν έλεγε λέξη. Εκείνος, σκυμμένος κάτω, κοίταζε το χώμα. Η λέξη αντηχούσε ακόμα πάνω στο τείχος, αντηχούσε μέσα στον κούφιο θώρακα της καμπάνας, αντηχούσε στο πέτρινο πρόσωπο που ξαφνικά είχε πάρει μια όψη απαίσια και τερατώδη σαν θαλάσσιο θειριό. Φύσηξε ένα αεράκι που του ανασήκωσε τα μαλλιά αφήνοντας να φανεί για άλλη μια φορά το κόκκινο σχέδιο στον αριστερό του κρόταφο. Πίσω του, ο στρατιώτης που τον είχε ανακαλύψει κοίταζε με νόημα τους συναδέλφους του που είχαν μαζευτεί κι εκείνοι κοντά του και τον ανταμειβαν με επιδοκιμαστικά βλέμματα. Κάτι είπε κάποιος, κάποιος άλλος του απάντησε, ασάλευτος στη μέση του κύκλου και με το σάκο του πεσμένο στο δρόμο, εκείνος περίμενε με σιγουριά αυτό που ήξερε ότι ερχόταν. Το ήξερε καλά, το είχε ξαναζήσει δεκάδες φορές, γνώριζε ακριβώς πόσος χρόνος χρειαζόταν για το ξέσπασμά του. Κουβέντες άρχισαν ν' ανταλλάσσονται ολόγυρά του, λέξεις και φράσεις που σταδιακά ξεχώριζαν όλο και δυνατότερες, όλο και πιο θερμές· τις περίμενε, ήξερε ακριβώς τι θα έλεγαν, τα πρόσωπα γύρω του αλληλοκοιτάζονταν και έπαιρναν σιγά σιγά φωτιά. Τρόμος και μίσος είχαν ζωγραφιστεί επάνω τους, φόβος κι αγανάκτηση κι έχθρα, που δεν τα έβλεπε, δεν τα κοίταζε, τα ένιωθε όμως καθώς τον κοίταζαν εκείνα, ένιωθε το μίσος και τον τρόμο τους σαν να 'ταν τα μάτια τους κεντριά. Η αναπνοή του καθώς τους άκουγε έγινε πιο γρήγορη, καθώς ένιωθε την οργή τους να κοχλάζει, καθώς άρχιζαν για ακόμα μια φορά τα ίδια λόγια, καθώς τους αισθανόταν να κάνουν προστατευτικά το σημείο της Σπείρας στο μέτωπό τους.

«Εξόριστος...»

«Κοιτάξτε, είναι εξόριστος...»

«Ο Γκνοφόσιρ μαζί μας...»

«Φύλαγέ μας, Θεέ!»

«Μακριά από μας... Μακριά, μακριά!»

«Μην τον πλησιάζετε!... Φύγετε μακριά του!»

«Ήθελε να μπει μέσα...»

«Ο Θεός μαζί μας... Ο Θεός μάς φύλαξε...»

«Ήθελε να μπει στην πόλη!»

Έβραζε ο θυμός κι ο φόβος στις φωνές τους, μούλιαζε τις λέξεις τους η αγανάκτηση, έβγαζε καπνούς ο φανατισμός ανάμεσά τους, βρυχόταν σαν

πεινασμένος δράκοντας ο σκοταδισμός γύρω τους. Έκαιγε η δεισιδαιμονία στα μάτια τους, αφύσικη κόκκινη φλόγα, λάμια που τον γυρόφερνε και της έτρεχαν τα σάλια, τα δόντια της λιμαίνονταν το λαιμό του. Την ένιωθε να κάνει κύκλους γύρω του στάζοντας ξίδι από τους κυνόδοντές της. Ούτε στιγμή δεν προσπάθησε να ξεφύγει. Ούτε στιγμή δεν κινήθηκε, βήμα δεν έκανε, ούτε καν σήκωσε το κεφάλι του για να ψάξει τρόπο διαφυγής. Ούτε στιγμή δεν προσπάθησε να βγει από τον κύκλο τους, ούτε στιγμή δε φάνηκε να θέλει να τρέξει για να γλιτώσει. Κι αυτό το είδαν ως πρόκληση. Το ότι δεν έδειχνε φόβο τούς αγρίεψε ακόμα περισσότερο. Αδιαφορούσε για ό,τι κι αν έλεγαν και τους αγνοούσε σαν να μην υπήρχαν, σαν να μην τον ένοιαζε, κι αυτό ήταν υπέρτατη προσβολή και περιφρόνηση προς τον Θεό. Το ότι δε φαινόταν να συνειδητοποιεί τη σοβαρότητα της πράξης του την έκανε ακόμα πιο κολάσιμη στα μάτια τους, έκανε το έγκλημά του ακόμα πιο βαρύ κι αξιόποιο. Φούντωσε η οργή τους· ο ένας μετά τον άλλο άρχισαν να υψώνουν τον τόνο της φωνής τους, να φωνάζουν επιθετικά δείχνοντάς τον, να σηκώνουν τις γροθιές τους στον αέρα και, αντί να τους συγκρατήσουν και να τους ησυχάσουν οι στρατιώτες της πύλης, βγήκαν κι εκείνοι μπροστά με κραυγές ξεσηκώνοντάς τους όλο και περισσότερο.

«Εξόριστος!»

«Καταραμένε! Καταραμένος να 'σαι!»

«Πώς τολμάς να έρχεσαι εδώ;»

«Πώς τολμάς; Μπροστά στον ίδιο τον Θεό;»

«Έφηρες την οργή του πάνω μας!»

«Μπροστά στα μάτια του! Στην ιερή μας πόλη!»

«Κι ήθελες να μπεις και μέσα! Το Δόρυ θα σε συντρίψει!»

«Κοίταξέ μας, εξόριστε! Μην κοιτάς κάτω!»

«Κοίταξέ μας, σου μιλάμε! Δε μας κοιτάς, ε;»

«Οι δαίμονές σου δε θα σε σώσουν τώρα!»

«Σκοτώστε τον!»

«Θάνατος στον εξόριστο!»

«Τώρα θα δεις!»

«Τιμωρήστε τον! Σκοτώστε τον!»

«Το Νόμο! Εφαρμόστε το Νόμο!»

«Στο όνομα του Γκνοφόσιρ!»

Ρυθμικά άρχισε να χτυπάει η λέξη ολόγυρά του μαζί με κάθε του παλμό, σαν να 'χαν ενωθεί όλες οι φωνές σε μία που επαναλαμβανόταν σαν επίκληση, σαν απαιτητική προσευχή, ζητώντας από τον ίδιο τον ουρανό να ρίξει έναν

κεραυνό και ν' αποδώσει δικαιοσύνη. Κι ήταν σαν να 'χε η λέξη εκείνη ιδιότητες μιας ουσίας που προκαλούσε ομαδική παράνοια γιατί έμοιαζε να τους μεθάει. Τα πρώτα γόνατα άρχισαν να λυγίζουν, τα πρώτα κορμιά άρχισαν να σκύβουν, τα πρώτα χέρια άρχισαν ν' αγγίζουν το χώμα, οι πρώτες πέτρες άρχισαν ν' ανασηκώνονται ανάμεσα στα δάχτυλα καθώς η λέξη αυτή πετούσε στον αέρα ολόγυρά του, σαν νότα που παίζεται η ίδια πάλι και πάλι όλο και πιο δυνατά, τρυπώντας τα κεφάλια και τα αυτιά που την ακούν. Εκείνος δεν κινήθηκε καθόλου. Δεν έκλεισε καν τα μάτια του. Συνέχισε ν' ανασαίνει χωρίς να τους κοιτάζει σαν να μην τους άκουγε. Ένιωθε ότι η ψυχή του ήταν ήδη ανεβασμένη πίσω από τα χείλη του, πανέτοιμη, μ' ένα χαμόγελο μακάριας προσμονής, με το πανωφόρι της κουμπωμένο και τα παπούτσια της δεμένα και με το πιο όμορφο μαντίλι της στο κεφάλι, έχοντας μαζέψει σ' ένα δισάκι αναμνήσεις και όνειρα και περιμένοντας με λαχτάρα ένα μονάχα σπρώξιμο, μία μονάχα ώθηση για να πεταχτεί έξω και να ελευθερωθεί επιτέλους και να πετάξει μακριά ευτυχισμένη. Ήξερε τον Ιερό Νόμο το ίδιο καλά με τον καθένα τους. Ήξερε τα Ιερά Βιβλία και τα Κείμενα απέξω, γνώριζε κάθε κανόνα, θυμόταν με κάθε λεπτομέρεια τον Κώδικα του ιερατείου. Ήταν όλα εντυπωμένα στο νου του από τότε που θυμόταν τον εαυτό του. Ήξερε ότι η επιστροφή εξορίστου στη Βαγιαμόρεν ήταν μεγάλη προσβολή απέναντι στον Γκνοφόσιρ και στον Αρχιερέα Ζεσπίλκα, έγκλημα που επέσυρε την ποινή του θανάτου διά λιθοβολισμού. Και μάλιστα χωρίς δίκη. Είχε γίνει μάρτυρας τέτοιων εκτελέσεων πολλές φορές στο παρελθόν, τότε που η Βαγιαμόρεν τον είχε ακόμα παιδί της και είχε δει πολλούς εξορίστους να πεθαίνουν με τον άγριο αυτό τρόπο έξω από τα τείχη. Τα ήξερε όλα αυτά, κι όμως δεν έκανε καμία προσπάθεια για να προστατέψει τον εαυτό του. Δεν έκανε καμία κίνηση για να αμυνθεί. Δεν τους κοίταζε, δεν ήθελε να δει κανέναν απ' αυτούς, κανένα πρόσωπο που μπορεί να του θύμιζε κάτι. Στεκόταν στη μέση σαν να μην τον ένοιαζε, σαν να τα περιφρονούσε όλα, σαν να μην ήταν δική του εκείνη η τρομερή μοίρα που γύριζε γύρω του μοιράζοντας πέτρες στις απλωμένες παλάμες. Ένα γλυκό γυναικείο όνομα πέρασε αστραπιαία από το μυαλό του, ένα κατάλευκο κοριτσιώτικο όνομα και, για ένα ελάχιστο παραμυθένιο κλάσμα του δευτερολέπτου, ολόκληρος ο κόσμος του πλημμύρισε γιασεμί. Αμέσως μετά, όμως, η μυρωδιά του καμένου κρέατος που ερχόταν από την πόλη μπήκε βάνουσα στη μύτη του σβήνοντας όλα τα άλλα, θυμίζοντάς του την πραγματικότητα, την αμαρτία του και την οργή του παντοδύναμου Θεού που ήταν έτοιμη να τον λιανίσει. Ούρλιαζαν οι στρατιώτες γύρω του για τον Ιερό Νόμο και τους δαίμονες τρελαίνοντας το φοβισμένο πλήθος όλο και περισ-

σότερο· σήκωναν τις πέτρες και τις ζύγιζαν στα χέρια τους φωνάζοντας κατάρες και απειλές, βρίζοντάς τον, ξεχύνοντας φαρμάκι από τα λαρύγγια τους. Τυφλοί από το φανατισμό και την προκατάληψη και τον τρόμο του Θεού τους που τους κοίταζε από δίπλα με την καμπάνα στο κεφάλι του, όρμησαν όλοι μαζί καταπάνω του· η πρώτη πέτρα τον βρήκε στην πλάτη με τόση δύναμη που τον έκανε να τιναχτεί και να κλείσει τα μάτια του σφιχτά. Αμέσως μετά, δεκάδες πέτρες άρχισαν να εκσφενδονίζονται εναντίον του η μια μετά την άλλη, ανάμεσα σε ιαχές μίσους και αναθεματίσματα χτυπώντας τον σαν βέλη. Έκανε μια ενστικτώδη κίνηση με το χέρι του για να προστατέψει το πρόσωπό του· το πλήθος χύμηξε πάνω του με τέτοια μανία σαν να 'θελε να τον κατασπαράξει, να τον λιώσει, σαν να 'χε μπροστά του την αιτία όλων των δεινών του κόσμου. Άρχισαν να τον πετροβολούν τόσο άγρια που ο πόνος έφτασε μέχρι τα κόκαλά του, άντρες, γυναίκες, ακόμα και τα παιδιά τίνιζαν τη μια πέτρα κι έσκυβαν να πιάσουν άλλη, και πάλι ξανά. Δεν καταλάβαιναν, δεν είχαν συναίσθηση των πράξεών τους, δε σκέφτονταν πια, το μυαλό τους ήταν γεμάτο σκοτάδι· ένας όχλος που λαχταρούσε να τιμωρήσει κάποιον για όλη τη μιζέρια και την κακομοιριά της ανθρώπινης ύπαρξης. Τα συνεχόμενα χτυπήματα τον λύγισαν, τρεις από τις πέτρες τον βρήκαν ίσια στο κεφάλι, τα μάτια του θόλωσαν. Πονούσε τόσο πολύ που του ήρθε να ξεσπάσει σε κραυγές, δε γινόταν να τους ξεφύγει, δεν μπορούσε να κάνει τίποτα, απ' όποια πλευρά κι αν γυρνούσε καινούργιες πετριές τον ζάλιζαν και καινούργια τρυπήματα μπήγονταν στο κορμί του. Ένιωσε ότι όλη του η ψυχή ήθελε να ουρλιάξει και ότι, αν άφηγε εκείνη την κραυγή από μέσα του να ξεσπάσει και ν' ακουστεί, εκείνη θα τιναζόταν έξω σαν σεισμός και θα ράγιζε τα τείχη και θα τα γκρέμιζε απ' άκρη σ' άκρη, μαζί με την πύλη και την καμπάνα και το σύμπαν ολόκληρο. Όμως έσφιξε τα δόντια του και δεν έβγαλε άχνα. Έπεσε στα γόνατα στη μέση του κύκλου τους χωρίς ούτε ένα βογκητό. Αυτό, αντί να τους κλονίσει και να τους κάνει να σταθούν, αντί να τους ταρακουνήσει και να τους συνεφέρει, τους ερέθισε ακόμα περισσότερο, λες κι έβλεπαν να πέφτει μπροστά τους νικημένος ο φοβερότερος δαίμονας απ' όλους· ο λιθοβολισμός τους έγινε ακόμα βιαιότερος. Παίρνοντας θάρρος τώρα που τον είχαν επιτέλους ρίξει, τόλμησαν να πλησιάσουν κι άλλο και να πάνε ακόμα πιο κοντά του, παρασύροντας ο ένας τον άλλο με κραυγές και με τα μάτια τους να γυαλίζουν από την έχθρα. Ουρλιάζοντας προσευχές και προστατευτικά ξόρκια κατά της Σφραγίδας και της αμαρτίας, εκσφενδόνιζαν πάνω του τις πέτρες χωρίς κανένα οίκτο, αποφασισμένοι να τον σκοτώσουν· σφωριάστηκε κάτω μισολιπόθυμος, τα ρούχα του μουσκέυτηκαν στο αίμα. Όμως ούτε καν αναστέναξε, ούτε

βόγκηξε, δεν ψιθύρισε ούτε λέξη, η φωνή του δεν ακούστηκε ούτε μια φορά. Σφίχτηκε κι άλλο ο κλοιός γύρω του· οι στρατιώτες με τη Χρυσή Αλεπού παρότρυναν τον κόσμο να συνεχίσει, να εφαρμόσει το Νόμο μέχρι τέλους για να εξευμενίσει τον Θεό, να ξεπλύνει την προσβολή, σημάδευαν το κεφάλι του με κάθε πέτρα που έσφιγγαν στα δάχτυλά τους. Αλλοφρονημένο τσίριζε πάνωθι του το πλήθος έχοντας χάσει κάθε ίχνος λογικής, όλο και μεγαλύτερες πέτρες σήκωναν από το έδαφος, όλο και πιο μυτερές, ανυπομονώντας να τον δουν επιτέλους να ξεψυχάει· όμως, τότε, ξαφνικά, ακούστηκε ένας δυνατός καλπασμός από την πύλη, πέταλα που χτυπούσαν στις πέτρες κι ένας αξιωματικός πάνω σ' ένα τεράστιο μαύρο άλογο εμφανίστηκε μέσ' από το πέτρινο στόμα του Γκνοφόσιρ. Άλλοι οκτώ ιππείς με μυτερά κράνη ξεπρόβαλαν πίσω του, η συνοδεία του. Το θέαμα που αντίκρισαν έξω από το τείχος έκανε όλους τους ιππείς να σταθούν τραβώντας απότομα τα χαλινάρια.

«Ε, σταματήστε!» φώναξε ο αρχηγός τους σμίγοντας τα φρύδια του. «Σταματήστε, τι κάνετε, τι συμβαίνει εδώ πέρα;»

Ο θόρυβος των πετάλων στο πλακόστρωτο, τα χλιμιντρίσματα των αλόγων και η αυστηρή του φωνή ακούστηκαν πάνω από την οχλοβοή κι έκαναν τα ουρλιαχτά του μίσους να πάψουν· μια αναταραχή διέτρεξε το συσπειρωμένο πλήθος, καθώς ένα ένα τα πρόσωπα αντιλαμβάνονταν την παρουσία του αξιωματικού και στρέφονταν προς το μέρος του. Άρχισαν να τραβούν και να σκουντούν ο ένας τον άλλο δείχνοντας με τα χέρια τους την πύλη, φωνάζοντας στους μπροστινούς τους να σταθούν και να γυρίσουν κι εκείνοι, και οι στρατιώτες με τα μυτερά κράνη κοίταξαν πίσω τους αφηνιασμένοι απ' αυτή την ξαφνική εμφάνιση. Μία μία όλες οι φωνές βουβάθηκαν και η επίθεση διακόπηκε. Σταμάτησαν να εκτοξεύονται πέτρες, εκείνες που βρίσκονταν ακόμα μέσα σε χέρια αφέθηκαν να πέσουν στο χώμα βαριές ξεχνώντας ολότελα το θύμα τους και, σαν να έβλεπαν ανέλπιστα απάντηση στις προσευχές τους, όλοι οι θεοσεβούμενοι αυτοδιορισμένοι δήμιοι έκαναν μεταβολή κι έτρεξαν να περιτριγυρίσουν το μαύρο άλογο. Εκείνοι που λίγες στιγμές νωρίτερα ήταν εξαγριωμένα σκυλιά, μαζεύτηκαν τώρα σαν άκακα κουτάβια γύρω από τον αξιωματικό· από το κόκκινο μάτι στη Χρυσή Αλεπού της στολής του και το σπαθί που ήταν περασμένο στη ζώνη του φαινόταν ότι ήταν ο Διοικητής της φρουράς της πύλης.

Ήταν νεαρός, με σκούρα σγουρά μαλλιά κι ευγενικό πρόσωπο, αλλά το μυτερό σαγόνι και τα σμιχτά του φρύδια έδειχναν ότι η φυσική του ευγένεια δεν επικάλυπτε την αυστηρότητά του. Το βλέμμα του ήταν σκληρό και όλοι ήξεραν ότι ήταν σωστός και δίκαιος και τηρούσε κατά γράμμα τον Ιερό Νόμο.

Ο ερχομός του τους ενέπνευσε ξαφνικά μια αίσθηση εξουσίας και προστασίας, την αίσθηση της κυριαρχίας του Σελέτικ, σαν ν' αντίκριζαν κάποιον που είχε τη δύναμη να τους σώσει από την οργή του Θεού. Τρέχοντας ανέβηκαν το δρόμο μέχρι πάνω, τον έφτασαν και τον κύκλωσαν φωνάζοντας, μιλώντας έντονα και χειρονομώντας, δείχνοντας προς την κατηφόρα και εκλιπαρώντας τον για βοήθεια, λες κι είχαν έρθει αντιμέτωποι με το μεγαλύτερο κακό που θα μπορούσε να τους βρει. Εκείνος τους κοίταζε χωρίς να καταλαβαίνει προσπαθώντας να βγάλει άκρη, αλλά δεν κατάφερε να ξεχωρίσει τίποτε από τα λόγια τους. Παράπονα, διαμαρτυρίες, μπερδεμένες εξηγήσεις, φανατισμένα λόγια, δάκρυα, φωνές, οι άντρες σήκωναν τα χέρια τους για να τραβήξουν την προσοχή του, σπρώχνονταν αγανακτισμένοι, οι στρατιώτες προσπαθούσαν να τους κρατήσουν πίσω με τα ακόντιά τους, μερικές γυναίκες έκλαιγαν υστερικά συνεχίζοντας ακόμα να προσεύχονται, να τραβάνε τα μαλλιά τους και να κάνουν τη Σπείρα στα μέτωπά τους, τα παιδιά κλαιψούριζαν κρεμασμένα από τα φουστάνια τους. Γινόταν τόση φασαρία που δεν ήταν δυνατό να καταλάβει κανείς τίποτα μέσα σε τέτοιο χαλασμό.

«Σταματήστε!» φώναξε ο Διοικητής νευριασμένος. «Σταματήστε, είπα! Δεν καταλαβαίνω τίποτα έτσι που ουρλιάζετε!»

«Ήθελε να μπει μέσα, κύριε!»

«Ήθελε να μπει μέσα, ο καταραμένος!»

«Ο Θεός θα μας τιμωρήσει όλους! Θα μας κάψει εξαιτίας του!»

«Έφερε την αμαρτία του πάνω μας!»

«Έφερε τους δαίμονες ανάμεσά μας!»

«Ηρεμήστε!» φώναξε ο Διοικητής προσπαθώντας να ελέγξει το άλογό του που είχε αρχίσει ν' αναστατώνεται από το πλήθος. «Ηρεμήστε, εντάξει! Θα το κανονίσουμε!»

«Είναι καταραμένος, κύριε! Έφερε μαζί του τους δαίμονες!»

«Ήταν ανάμεσά μας! Μας άγγιξε!»

«Γκνοφόσιρ, προστάτεψέ μας, σώσε μας!»

«Τιμωρήστε τον, κύριε! Πρέπει να τον τιμωρήσετε!»

«Ησυχία!» φώναξε ο Διοικητής σηκώνοντας το χέρι του ψηλά. «Αρκετά, βουλώστε το όλοι! Μην ξανακούσω κανένα να πεταχτεί χωρίς άδεια, το καταλάβετε;»

Η απειλή στη φωνή του και η οργισμένη όψη του τους ανάγκασαν να υπακούσουν. Κατάλαβαν ότι δεν αστειευόταν. Το σκοτεινιασμένο βλέμμα του και τα σφιγμένα του χείλη φανέρωναν ολοκάθαρα τον εκνευρισμό του. Δεν περίμενε καθόλου ότι θα ερχόταν αντιμέτωπος με μια τόσο ανεπίτρεπτη κατά-

σταση στη μεσημεριάτικη επιθεώρησή του. Οι πιστοί έπαψαν τις κραυγές και ηρέμησαν, σαν παιδιά που έχουν συνηθίσει να συμμορφώνονται με διαταγές. Μερικά ψιθυρίσματα συνέχισαν μόνο ν' ακούγονται εδώ κι εκεί και μερικές γριές εξακολουθούσαν ακόμα να κάνουν τη Σπείρα κάθε τρία δευτερόλεπτα – με το ίδιο χέρι που προηγουμένως είχαν πετάξει τις πέτρες.

Ο Διοικητής ξεφύσηξε αγανακτισμένος και ξεπέξεψε από το άλογο του. Το κόκκινο μάτι άστραψε στην μπλούζα του καθώς το χτύπησε το φως του ήλιου. Οι συνοδοί του τον μιμήθηκαν και τον πλησίασαν περιμένοντας τις διαταγές του. Όλοι οι στρατιώτες με τις Χρυσές Αλεπούδες στάθηκαν σε στάση προσοχής.

«Λοιπόν, λοχαγέ Μπλάνιβι;» έκανε ο Διοικητής κοιτάζοντας τον αξιωματικό του. «Σε ακούω. Μήπως μπορείς να μου εξηγήσεις τι ακριβώς συμβαίνει εδώ πέρα;»

«Είναι ένας εξόριστος, κύριε Διοικητά».

«Εξόριστος;»

«Μάλιστα. Προσπάθησε να περάσει κρυφά. Ήθελε να μπει μέσα».

«Μόνος του ήταν;»

«Μάλιστα, μόνος του. Τον πρόσεξε ο Χάμποκ και τον συλλάβαμε. Κι αποφασίσαμε να εφαρμόσουμε τον Ιερό Νόμο».

Ο Διοικητής έγνεψε καταφατικά. Τα μάτια του έμειναν ατάραχα. Δεν έδειξε καμία απολύτως έκπληξη.

«Τον σκοτώσατε;» ρώτησε με απάθεια.

«Δεν είμαι σίγουρος», απάντησε ο λοχαγός γυρίζοντας το βλέμμα του προς την κατηφόρα. «Νομίζω ότι είναι ακόμα ζωντανός».

«Εντάξει, και ήταν ανάγκη να γίνει τόση φασαρία γι' αυτό;» είπε ο Διοικητής βγάζοντας τα γάντια του μ' ένα μορφασμό. «Σας άκουγα τρία τετράγωνα μακριά! Δεν μπορούσες να το κάνεις λίγο πιο διακριτικά; Υποτίθεται ότι είσαι εδώ για τη διαφύλαξη της τάξης!»

«Λυπάμαι, κύριε», είπε ο λοχαγός προσπαθώντας να δικαιολογηθεί. «Ήταν πολύς ο κόσμος και... καταλαβαίνετε, μόλις τον είδαν τους έπιασε τρέλα... Ο ένας παρέσυρε τον άλλο και ήταν πολύ δύσκολο να...»

«Καλά, καλά, τέλος πάντων», είπε ο Διοικητής βάζοντας τα γάντια στην τσέπη του. «Λιγότερη φασαρία άλλη φορά, σε παρακαλώ. Για λέγε τώρα, τι έγινε; Έχει τη Σφραγίδα;»

«Μάλιστα, κύριε, αριστερά».

«Με τι την είχε καλυμμένη;»

«Με τίποτα».